

Ensuring economic security is considered as one of the most important priorities for the development of the national economy, especially in the context of globalization. Building an effective system of ensuring economic security is one of the most important problems in the functioning of any country. At the same time, the assessment of the effectiveness of such a system is impossible without determining the level of economic security.

In order to ensure stable economic development, the priority tasks are the elimination of threats to the economic security of the country. Threats to the economic security of Ukraine are a combination of existing and possible phenomena and factors that create a danger to the realization of national interests in the economic sphere.

The issue of ensuring economic security is characterized by a high level of relevance and priority and is a decisive factor in the stable development of the economy, which makes it possible to significantly minimize the likelihood of threats to the national interests and national security of the state. The problems of economic security in the context of further globalization acquire the highest priority in public policy. They are of exceptional importance in substantiating political decision-making. Scientific conceptual statements about economic security ensure the formation of appropriate policies at the level of the state or subjects of lower organizational levels.

Thus, the need for continuous monitoring and quantitative assessment of the level of economic security of the state as a whole and its main components is stressed. This will allow timely analysis of the country's economic security and the development of effective means and methods for improving national security as a whole.

Guidelines for the economic and social policies of the state are proposed, aimed at ensuring the sustainable development of the country and, accordingly, increasing the level of economic security.

Keywords: economic security, national security, indicators of economic security, threats to the economic security of Ukraine.

Надійшла до редакції 28.08.18 р.

УДК 330.8.339.375+330.3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РИНКУ ПРЕДМЕТІВ АНТИКВАРІАТУ ТА КОЛЕКЦІОНУВАННЯ

*В. В. Чорнобаєв, к. е. н., доцент, НТУ «Дніпровська політехніка»,
docentdnep@gmail.com*

У статті досліджено особливості розвитку підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування в Україні. Показано, що проблема поширення підприємницької діяльності на даному ринку ускладнюється тим, що ні на законодавчому, ні на науковому рівні вона повною мірою не визначена та носить фрагментарний характер, а також не є пріоритетною у вітчизняній економічній науці. Виявлено особливості підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування, проведено аналіз його функціонування з погляду комерційної та некомерційної діяльності. Показано, що процеси розвитку даного сегменту ринкової економіки України є одним із важливих інституціональних факторів, за допомогою якого можна оцінити динаміку добробуту суспільства. Встановлено, що діяльність суб'єктів на ринку предметів антикваріату та колекціонування в сучасних умовах залежить від механізмів саморегулювання ринку. Виявлено, що державне регулювання цієї діяльності досить слабо спрямовано на вихід антикварного бізнесу із тіньового сектору.

На основі дослідження теоретичних підходів виокремлено два основних напрями такої діяльності: комерційну та некомерційну. Аналіз стану світового та вітчизняного ринку предметів антикваріату та колекціонування виявив перспективи розвитку комерційної діяльності та довів її високу рентабельність. У процесі дослідження некомерційного напрямку обґрунтовано необхідність виконання суб'єктами підприємницької діяльності функції по збереженню та популяризації культурних цінностей, котрі пов'язані із історією та розвитком нашої держави. Для створення своєї власної справи у сфері малого бізнесу запропоновано розвиток діяльності через надання посередницьких послуг на ринку предметів антикваріату та колекціонування.

Ключові слова: антикваріат, ринок антикваріату, антикварний аукціон, підприємницька діяльність, предмети антикваріату та колекціонування.

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що за роки незалежності в Україні зроблені значні кроки у становленні підприємництва і формуванні організаційних засад здійснення підприємницької діяльності, рівень розвитку підприємницького сектору залишається достатньо низьким. Останнім часом на розвиток підприємництва в Україні значно впливала неефективна система оподаткування, ліцензування підприємницької діяльності та реєстрації суб'єктів підприємництва, кількість і тривалість перевірок суб'єктів підприємництва контролюючими органами та нестабільне економічно-політичне середовище.

Наукові дослідження виокремлюють багатогранність впливу підприємницької діяльності на позитивні зрушення в економіці. Ці зрушення можуть стосуватися і вирішення проблем зайнятості, і пожвавлення окремих секторів економіки, опанування нових ринків тощо. Необхідність розвитку підприємництва, підприємницьких структур, інфраструктури та інституційного забезпечення підприємницької діяльності не викликає сумнівів. Про це свідчить і практика економічної діяльності провідних економічно розвинутих країн світу, досвід становлення та розвитку економіки країн Європейського Союзу та хоча і нетривалий, але наявний досвід економіки України.

Підприємницька діяльність у країні останнім часом розвивається не достатньо динамічно та її розвиток проходить в різних секторах економіки не стабільними темпами. Найбільш активно розвиток підприємницької діяльності проходить в сфері послуг. Однією з причин цього явища є не тільки недостатній рівень створення умов для ведення малого бізнесу, а і у складності по-

шуку ідеї та започаткуванні своєї власної справи. Також негативно впливають регуляторні обмеження та високий рівень корупції, як і нестабільність умов ведення бізнесу, що приводять із одного боку, до зменшення ефективності підприємницької діяльності, а з іншого – до зростання рівня її тінізації.

Водночас, загальні параметри розвитку малого підприємництва ще не відповідають можливостям та потребам української економіки. За кількістю малих підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення Україна все ще значно відстає від країн Центральної та Східної Європи. Потрібні цілеспрямовані зусилля держави, приватних структур, щоб наростити відсутні параметри малого підприємництва, створити десятки тисяч нових робочих місць та забезпечити зміцнення фінансово-кредитного розвитку малого підприємництва, запровадити ефективні кредитно-гарантійні механізми мікрокредитування суб'єктів малого бізнесу, залучити на прийнятних умовах іноземні кредитні ресурси для фінансування малого підприємництва, фінансувати підприємців-початківців [1].

Особливої актуальності це питання набуває в умовах глобалізації, яка багатогранно впливає на міжнародну та національну економічну безпеку. Малі підприємства є невід'ємною частиною соціально-економічної країни. Вони забезпечують необхідну мобільність виробництва в умовах ринку, поглиблення спеціалізації й широкий розвиток кооперації виробництва, без яких немислима його висока ефективність. Це позитивно впливає на динамічність господарського розвитку й зростання національної економіки. Велике значення має здатність малих підприємств розширювати сферу до-

повнення праці, створювати нові можливості не тільки для працевлаштування, й насамперед для підприємницької діяльності населення й використання вільних виробничих можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне осмислення проблем, пов'язаних як з дослідженням сутності поняття «антикваріат», так і особливостям ведення підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування, на жаль, не є пріоритетними у вітчизняній економічній науці.

У науковій економічній літературі можна зустріти лише поодинокі випадки звернення дослідників до даної тематики. Як приклад, приведемо роботу Калашникової О. В., в якій автором запропонована низка заходів з методики атрибуції та експертизи предметів історичного та культурного значення [2]. Артюх Т. М. займається питаннями експертної оцінки та стану збереження культурно-мистецьких цінностей і антикваріату [3]. Власова І. В. розглядає характеристики об'єктів мистецтва загалом та антикваріату зокрема як альтернативного інвестиційного активу, а також досліджує привабливість такого ринку для здійснення інвестицій [4] тощо.

Однак у науковій літературі не накопичено достатньої кількості результативних досліджень, які б стали основою для теоретичного обґрунтування формування дійового конкурентного середовища на ринку предметів антикваріату і колекціонування та виведення такої підприємницької діяльності із тіньового сектору економіки.

Формулювання мети статті. Метою даної статті є аналіз стану та перспектив поширення та розвитку підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні розвиток підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування в національній економіці відбувається під впливом дії ринкових механізмів попиту та пропозиції, без участі держави як регулятора такої діяльності. Тому більшість підприємців даного ринку працюють у тіньовому секторі економіки та не бачать перспектив легалізації своєї діяль-

ності. Незважаючи на те, що розвиток підприємництва сприяє раціоналізації функціонування національної економіки, підвищенні конкурентоспроможності, звільненні від баласту невикористаних або недостатньо використаних ресурсів, найповнішу реалізацію основного потенціалу суспільства – людини. Підприємництво не можна ідеалізувати – це складна, важка праця, яка не кожному під силу; до того ж за певних умов ця діяльність не виключає й експлуатацію, але разом з тим внесок підприємництва у прогрес цивілізації незаперечний. Активізація процесів підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування залежить від ефективності дієвої системи державної політики, яка повинна стимулювати її розвиток.

Головними перевагами малого підприємництва є те, що вони у порівнянні із великими та середніми підприємствами: більш оперативно реагують на кон'юнктурні коливання економіки; коригують структуру економіки відповідно до змін у структурі смаків, потреб, уподобань тощо; розширюють межі економічної свободи, керуючись у своїй діяльності економічною доцільністю, а не рішеннями управлінських кооперативних чи державних органів; забезпечують розвиток конкуренції; сприяють послабленню монополізму; створюють додаткові робочі місця; насичують ринок товарами та послугами за відсутності великих стартових капіталів; швидко відшкодовують витрати і відновлюють здатність заново інвестувати; та є основою для формування середнього класу [5].

Основними завданнями, що вирішуються на початку кожної підприємницької діяльності, є:

- 1) вибір сфери та масштабів діяльності;
- 2) вибір місце розташування підприємства, фірми;
- 3) вибір форми підприємницької діяльності і назви фірми;
- 4) фінансування та інвестування [6].

Становлення малого підприємництва (власне як і будь-якого іншого) розпочинається з формулювання та реалізації ідеї щодо предмету ведення такої підприємницької діяльності. Проте, у малого бізнесу, на відміну від середнього та великого, існує безліч альтернативних варіантів використання ре-

сурсів, що знаходяться у власності. Яскравим прикладом є квартира на першому поверсі багатоповерхового будинку, особливо якщо вона виходить на «червону лінію». Самий простий варіант, який не потребує підприємницьких здібностей – це здача квартири на умовах оренди, інший – переведення її у комерційну нерухомість, потім передача в оренду іншим підприємцям. Але за умови бажання реалізувати у повній мірі підприємницькі здібності, свою здатність до самостійної праці шляхом самостійної, на власний ризик діяльності з метою отримання прибутку. Перед підприємцем відкривається безліч альтернативних варіантів ведення підприємницької діяльності, як то: відкриття торговельного магазину (одяг, взуття, продукти, тощо), побутове обслуговування населення, бізнес у сфері громадського харчування, та безліч інших бізнес-ідей.

Як і в будь-якому іншому виді діяльності, в підприємництві існує свого роду розподіл праці. Виділяють такі види підприємництва: промислове, торгове, кредитне. Найбільш привабливим за простотою створення та найменш витратним для започаткування своєї власної справи є торгове підприємство, котре пов'язане з доведенням продукту від виробника до споживача. В торговому підприємстві використовуються два види операцій: комісійні та комерційні. Комісійні операції здійснюються від імені клієнта та за його рахунок, а доход підприємця складають комісійні – відсоток від вартості угоди. Комерційні – здійснюються підприємцем від свого імені і за власний рахунок, доход формується як різниця між ціною продажу і ціною купівлі.

Одним із таких найперспективніших і найприбутковіших видів торгової підприємницької діяльності є антикварний бізнес. Підприємницька діяльність у сфері антикваріату та предметів колекціонування – порівняно новий вид бізнесу, який з кожним роком стає все більш популярним. Для України зазначений вид бізнесу вже не є новим, але не достатньо поширеним, також не треба забувати, що такий вид підприємницької діяльності в Україні більшою частиною знаходиться у тіньовому секторі.

Незважаючи на це кількість суб'єктів

ринку предметів антикваріату та колекціонування постійно збільшується. Самий популярний серед професіоналів та аматорів колекціонерів інтернет-аукціон України Violity, котрий почав свою роботу в 2005 році та за цей час встиг зарекомендувати себе, як авторитетний партнер для тих, хто воліє вивчати історію і накопичувати її чудові надбання своїми силами, та для тих, хто хоче буквально доторкнутися до старовини. Станом на 2016 рік кількість активних користувачів досягла майже 20 тисяч [7], а на кінець 2018 року число користувачів котрі на теперішній час скористалися послугами аукціону дорівнювало більше 240 000, і це не межа. Простий математичний розрахунок показує, що кількість суб'єктів даного ринку збільшилась у 12 разів майже за два роки. Такий приріст за останній час, можна пояснити тим, що невисока вартість предметів антикваріату в Україні дозволяє придбати його людині не тільки із середнім рівнем доходу. Надалі, зі збільшенням ціни, антикварну річ можна продати, перетворивши, таким чином, звичайне захоплення не тільки в інвестування фінансових коштів в умовах економічної нестабільності, а й можливості отримання додаткового доходу.

Кожен із підприємців хоч раз в житті обмірковував створення такого власного бізнесу, завдяки якому не тільки б отримав фінансову незалежність та прибуток, а також, щоб такий би напрям бізнесу приносив моральне та духовне задоволення. Зрозуміло, що прибутковий власний бізнес пов'язаний з великою відповідальністю і хорошою організацією, а також вимагає посвячення усього вільного часу і здійснення початкових капіталовкладень. На практиці більшості підприємців початківців не завжди любима справа, котра обирається, як напрям малого бізнесу є рентабельним. Такий ризик присутній в кожному напрямі підприємницької діяльності, яка розпочинається, однак добре обдуманий та розрахований бізнес, має великі шанси отримати успіх – головну мету підприємницької діяльності – прибуток.

Сьогодні існуюча структура вітчизняного ринку предметів антикваріату та предметів колекціонування представлена антикварними магазинами, антикварними сало-

нами, аукціонами, інтернет-аукціонами, стихійними (так званими «блошиними») ринками, скупниками різного непотрібу та дилерами (посередниками). Тому постає логічне питання, які перспективи розвитку посередницького бізнесу у сфері антикваріату в Україні.

Завдяки економічній кризі, в усьому світі підвищився інтерес до предметів антикваріату та колекціонування, що має в своїй основі пошук можливої альтернативи цінностям, які мали до недавнього часу виняткове застосування в якості надійних джерел вкладення капіталу – нерухомість, золото, банківські вклади тощо. Обіг цього ринку, за різними джерелами, перевищує \$70 млрд. Не маючи можливості перевірити коректність цієї величини, прийmemo її на віру. Єдиного погляду на розподіл потужностей цього ринку по різних країнах світу також немає. Але на першому місці в різних джерелах завжди США, на другому або Китай, або Велика Британія, потім Франція і т. д. Для прикладу: тільки ринок нумізматики та супутніх товарів для колекціонування в США, за різними оцінками, становить \$3 млрд. Внесок України в обсяг світового ринку торгівлі культурними цінностями значно скромніший – за оцінками різних років, це \$300–500 млн. [8].

Якщо звернутися до статистичних даних, то Україна займає 53 місце в світі за обсягами експорту. У 2016 році наша країна експортувала товарів та послуг на 35,1 млрд. дол. США та імпортувала на 37,8 млрд. дол. США, внаслідок чого негативний торговий баланс становив 2,776 млрд. дол. США. У 2016 році ВВП України склав 93,3 млрд. доларів, а його розрахунок на душу населення склав 8,27 тисячі доларів.

У структурі експорту із України продовжують домінувати сировинні товари – насіння олій (\$ 3.44B), пшениця (\$ 2.37B), кукурудза (\$ 2.26B), напівфабрикати з чавуну (\$ 2.1B) та залізна руда (\$ 1.92B). Найбільш суттєві статті імпорту нашої країни – це «Рафінована нафта» (3,3 млрд. дол. США), упаковані ліки (1,37 млрд. дол. США), автомобілі (1,24 млрд. дол. США), брикети з вугіллям (1,11 млрд. дол. США) та нафтогаз (964 млн. дол. США) [9].

На жаль вітчизняні офіційні джерела не вважають доцільним наводити статистичну інформацію щодо предметів антикваріату та колекціонування. Проте, аналіз світових інформаційних джерел дозволяє відслідковувати кількісні показники зовнішньої торгівлі на даному ринку (див. табл. 1).

Аналіз даних таблиці 1 свідчить, що зовнішньоекономічна торгівля антикваріатом та предметами колекціонування в Україні знаходиться на досить низькому рівні у порівнянні із іншими країнами, а її частка на світовому ринку є незначною. Слід звернути увагу на те, що протягом років незалежного розвитку Україна має стійку негативну тенденцію до скорочення кількості колекціонерів та людей котрі можуть дозволити мати таке хобі. Головною причиною є те, підприємницька діяльність розвивається у тіньовому секторі економіки.

Підтвердженням інформації, того що ринок торгівлі предметами антикваріату та колекціонування в Україні активно розвивається є наступна офіційна інформація із річних звітів про діяльність Національного банку України. Так, у 2016 році Національний банк реалізував на внутрішньому ринку 1,13 млн. шт. пам'ятних монет на суму 170 млн. грн. та 14,3 тис. шт. інвестиційних монет на загальну суму 61,9 млн. грн.. Обсяг експорту подібної продукції склав: 55 530 пам'ятних та інвестиційних монет на суму 659,8 тис. євро і 250,7 тис. дол. США.

У 2017 році Національний банк реалізував майже 1,2 млн. шт. пам'ятних монет на загальну суму 106,2 млн. грн., у тому числі монет із золота – 830 шт., срібла – 47,3 тис. шт., нейзильберу – 1,2 млн. шт. Реалізовано майже 15,9 тис. шт. інвестиційних монет на загальну суму 82,6 млн. грн., у тому числі із золота – 5,2 тис. шт., зі срібла – 10,7 тис. шт. Плановий показник доходу від продажу пам'ятних монет і сувенірної продукції за 2017 рік виконано на 140% і становить 196,4 млн. грн. [10].

Наведені данні доводять, що розвиток та поширення підприємницької діяльності із торгівлі предметами антикваріату та колекціонування можна вважати одним із перспективних напрямів розвитку малого бізнесу у національній економіці.

Світовий обсяг торгівлі предметами антикваріату та колекціонування в 2016 р.

№	Країна	Антикваріат		Предмети колекціонування	
		Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт
1	Україна	\$13к	\$497к	\$432к	\$498к
2	Сполучене королівство	\$547М	\$382М	\$101М	\$95,9М
3	Франція	\$320М	\$66,9М	\$79,5М	\$31,7М
4	Італія	\$182М	\$10,8М	\$19,5М	\$10,6М
5	Швейцарія	\$132М	\$168М	\$92,4М	\$125М
6	Німеччина	\$92,1М	\$27,7М	\$76М	\$68,2М
7	Австрія	\$44,1М	\$30,9М	\$23,5М	\$16М
8	Литва	\$513к	\$627к	\$2,41М	\$2,14М
9	Польща	\$123М	\$836к	\$4,14М	\$6,4М
10	Угорщина	\$3,46М	\$692к	\$647к	\$542к
11	Чехія	\$2,09М	\$805к	\$1,6М	\$9,47М
	Країни Європи	\$1,5В	\$790М	\$482М	\$494М
12	Китай	\$255М	\$74М	\$103М	\$23,9М
13	Гонконг	\$71,1М	\$225М	\$24,3М	\$122М
14	Індія	\$41,8М	\$541к	\$6,17М	\$2,08М
15	Туреччина	\$38,9М	\$5,23М	\$116,5М	\$1,35М
16	Японія	\$47,1М	\$67,6М	\$24,1М	\$23М
17	Ізраїль	\$7,06М	\$1,89М	\$1,47М	\$10,5М
18	США	\$383М	\$1,21В	\$179М	\$254М
19	Мексика	\$11,8М	\$886к	\$3,75М	\$1,7М
20	Канада	\$8,57М	\$17,1М	\$34,4М	\$10,1М
	Світовий ринок	\$2,61В	\$2,61В	\$1,02В	\$1,02В

Джерело: складено за [9].

Тому формування сприятливого конкурентного середовища та створення сприятливих умов для зменшення долі тіньових операцій в цій сфері є об'єктивною необхідністю.

Також однією особливістю функціонування ринку предметів антикваріату та колекціонування є сильний вплив «ефекту Веблена». Це явище характерне для багатих верств населення. Товари для цього класу цінуються за тим, наскільки володіння ними відрізняє людину від інших споживачів. Таке демонстративне споживання вважається підтвердженням успіху й змушує середні прошарки населення імітувати поведінку багатих [11]. Таким чином престижне споживання буде створювати додатковий попит на предмети антикваріату та колекціонування.

Сьогодні купівля предметів антикваріату та колекціонування є не тільки модним

напрямом альтернативного інвестування, а й можливістю збереження заощаджень в умовах економічної й особливо політичної нестабільності в країні. Таким чином буде підвищуватися попит на послуги торгівельних посередників на цьому ринку та сприяти підвищенню рентабельності такої підприємницької діяльності. Сучасний аналіз ринку антикваріату та предметів колекціонування засвідчує його інституціональний розвиток по всьому світу. Відбувається розвиток як традиційних майданчиків, таких як аукціонні дома, антикварні магазини, ярмарки тощо, так і з'являються нові інститути – біржі, інвестиційні фонди художніх цінностей. Спостерігається активне долучення до інформаційних технологій: торги переходять на електронні майданчики в мережі Інтернет, відбувається глобалізація ринку.

Якщо звернутись до правових засад підприємницької діяльності на ринку пред-

метів антикваріату та колекціонування, то сучасне вітчизняне законодавство визначає, що суб'єктами господарювання на ринку антикваріату вважаються господарські організації (юридичні особи, державні, комунальні та інші підприємства) та фізичні особи, котрі займаються виробництвом, реалізацією, придбанням товарів/робіт/послуг чи іншою господарською діяльністю [12].

Відповідно до Господарського кодексу України виокремлюють :

- комерційну діяльність (має на меті одержання прибутку);
- некомерційну діяльність (одержання прибутку не є головним завданням, одержаний прибуток використовується для продовження діяльності).

Сьогодні підприємництво розглядається в двох аспектах: економічному і юридичному. Економічна сутність підприємництва полягає в тому, що це певний вид господарювання, де основним суб'єктом є підприємець, який раціонально комбінує фактори виробництва, на інноваційній основі та на власний ризик організовує та управляє виробництвом з метою отримання підприємницького доходу. Підприємництво є мистецтвом ділової активності, тому воно відрізняється за змістом і формами, за багатьма параметрами особливостей, індивідуальною діяльністю підприємця. Юридичний аспект підприємництва представлений у законодавчій базі, зокрема у Господарському кодексі воно визначається як самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [13]. Держава створює політико-правове середовище, яке створює умови і правила діяльності для розвитку підприємництва і захищає національного виробника від нечесної конкуренції. Держава регулює підприємництво через нормативно-правові, організаційні (реєстрація, ліцензування, акредитація) й економічні важелі (податки, платежі, акцизи, кредитування, інвестиції та інші). Правова політика держави у сфері підприємництва в Україні має базуватися на конституційному визначенні загальнонаціональної мети: побудові суверенної, демокра-

тичної, соціальної, правової держави. Ця політика повинна якнайбільше сприяти підвищенню господарської активності суб'єктів підприємницької діяльності, забезпечувати створення умов для стабільного та необмеженого розвитку підприємництва і насамперед малого і середнього бізнесу [14].

Підприємницька діяльність в Україні регулюється низькою законодавчих актів:

- Господарський кодекс України;
- Закон України «Про власність»;
- Закон України «Про господарські товариства»;
- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців»;
- Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності»;
- Закон України «Про ліцензування»;
- Закон України «Про засади регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та інші.

Також підприємницька діяльність, як вид у сфері антикваріату та предметів колекціонування регулюється Правилами торгівлі антикварними речами, що затверджені Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства культури і мистецтв України від 29 грудня 2001 року N 322/795 де і визначено перелік антикварних речей. Правила роз'яснюють, що антикварні речі – це культурні цінності як об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення, підлягають збереженню, відтворенню та охороні і створені понад 50 років тому, у тому числі:

а) предмети і документи, що пов'язані з розвитком суспільства та держави, історією науки, мистецтва і техніки, а також з життям і діяльністю видатних осіб, державних, політичних і громадських діячів;

б) художні твори, у тому числі:

– це оригінальні художні твори живопису, графіки та скульптури, картини та малюнки повністю ручної роботи на будь-якій основі та з будь-яких матеріалів;

– оригінальні художні композиції та монтажні з будь-яких матеріалів;

– гравюри, естампи, літографії та їх оригінальні друковані форми, твори декора-

тивно-прикладного мистецтва, у тому числі вироби традиційних народних промислів та інші художні вироби зі скла, кераміки, дерева, металу, кістки, тканини та інших матеріалів;

в) складові частини та фрагменти архітектурних, історичних, художніх пам'яток і пам'яток монументального мистецтва;

г) рідкісні рукописи, друковані видання і документальні пам'ятки, у том числі інкунабули та інші видання, що являють собою історичну, художню, наукову та культурну цінність;

г) архівні документи, уключаючи кіно-, фото-, фонодокументи;

д) унікальні та рідкісні музичні інструменти;

е) старовинні монети та інші предмети колекціонування [15].

Також у пункті 1.3 Правил торгівлі антикварними речами зазначено, що роздрібний продаж антикварних речей здійснюється суб'єктами підприємницької діяльності, у тому числі через спеціалізовані комісійні магазини, спеціалізовані відділи (секції) комісійних магазинів, спеціалізовані комісійні відділи (секції) магазинів з універсальним асортиментом непродовольчих товарів, а також на аукціонах.

Відносини на ринку антикварних цінностей виникають на національному та міжнародному рівнях. На національному рівні вони формують національну систему ринку антикваріату, яка включає в себе відносини в середині країни, їх інституціональні форми, складну структуру і організацію діяльності, що визначаються національним законодавством і міжнародними актами, розгалужену сукупність інфраструктурних підрозділів, що забезпечують її функціонування. Сюди відносять діяльність щорічних ярмарків, антикварних магазинів чи пропозицію товарів безпосередньо через аукціони.

Головним завданням ринку антикваріату є організація діяльності, яка здійснюється через аукціони, виставки-продажі, антикварні лавки, що забезпечує реалізацію товарів, регулювання капіталу, послуг та інших видів міжнародної діяльності, створення сприятливих умов для розвитку даного ринку.

Світовий ринок антикваріату є специфічним, бо він має справу з одинарним товаром: кількість старовинних речей залишається незмінною, навіть якщо попит на них зростає. При цьому ціни регулюються не тільки попитом, а й модою, і не в останню чергу – особистими пристрастями колекціонерів.

Щодо доцільності ведення комерційної підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування, а також отримання високої норми прибутку від такої діяльності можна навести наступний приклад. 25 вересня 2018 Національний банк України випустив пам'ятну монету номінальною вартістю 5 гривень «100-річчя випуску перших поштових марок України», ціна реалізації якої була 61 грн.[10]. Майже увесь тираж даної монети, окрім продажу через сервіс «On-line замовлення» нумізматичної продукції, котра надається Національним банком опинилася на руках перекупників. За аналізом продажів спеціалізованих інтернет-аукціонів Violyty, Newauction та UNC.UA можна стверджувати, що продати її за ціною від 100 грн. до 140 грн. можливо без особливих зусиль [16,17,18]. Норма прибутку у даному випадку сягає від 64 до 129 відсотків. Саме такий розмір прибутку, отриманий за дуже незначний період часу у розрахунку на одиницю авансованих засобів, і стимулює перекупників у виборі такої сфери підприємницької діяльності.

Інший напрям підприємницької діяльності на ринках предметів антикваріату та колекціонування, але не менш значимий є – некомерційна діяльність (одержання прибутку не є головним завданням, одержаний прибуток використовується для продовження діяльності). Як відомо, одне із головних призначень предметів антикваріату та колекціонування полягає у їх інформаційно-демонстраційному функціонуванні з метою задоволення духовних потреб людей.

Одними з пріоритетних національних інтересів України є розвиток духовності, моральних засад, інтелектуального потенціалу українського народу [19]. Провідну роль у реалізації цих інтересів відіграють суб'єкти соціально-культурної сфери. Соціально-культурну сферу доцільно розглядати як таку, що формує світогляд людини, орієн-

тує її на діяльність, спрямовану на розвиток і самореалізацію власного потенціалу. Традиційно оцінюється не тільки прямий внесок соціально-культурної сфери в розвиток економіки певних територій, але і її вплив на вирішення проблем зайнятості населення, зниження рівня бідності та злочинності; аналізується її зв'язок з системою освіти, формуванням людського капіталу тощо.

Складна соціально-економічна ситуація, що склалась в Україні протягом останнього часу, впливає не тільки на матеріальний стан населення, але й супроводжується певним падінням загального рівня культурної освіченості населення та примітивізацією його естетичних смаків і вподобань, що несе в собі нові загрози для соціальної та національної безпеки України. У сучасному світі детермінанти конкурентоспроможності країн світу зміщуються в бік етичних, духовно-моральних орієнтирів, оскільки саме вони служать фактором розвитку, на відміну від матеріально-утилітарних цінностей, які призводять до соціальної та культурної деградації. Традиції, цінності, звичаї безпосередньо впливають на розвиток економіки держави, а інтелектуальний і культурний розвиток, ціннісні орієнтації, обумовлюють мотиви досягнення цілей національного господарського розвитку. Самоідентифікація людини, передача з покоління в покоління культурних, духовних, моральних цінностей стають головними цілями та завданнями національного відродження [20].

Занепад культурної сфери неминуче призведе до духовної деградації людини, що негативно вплине на розвиток трудового потенціалу України, стане причиною погіршення якості ділової етики та культури спілкування в соціально-економічному середовищі країни. Тому складовою частиною соціально-культурної сфери може стати підприємницька діяльність на ринку предметів антикваріату та колекціонування. Така діяльність буде відігравати провідну роль, передусім, у розвитку духовно-морального потенціалу суспільства, його трудових ресурсів, поширенні кращих культурних, мистецьких, освітніх досягнень, а у подальшому опосередковано це призведе до створення сприятливих умов розвитку національної економіки.

Суб'єкти сфери культури, як специфічні суб'єкти господарських відносин, завжди були покликані вирішувати одну з найважливіших завдань суспільства – розвиток його духовного потенціалу (сукупність якостей, що визначають можливість і межі участі особистості в соціальній, політичній та економічній діяльності) за допомогою поширення кращих культурних і мистецьких досягнень. Діяльність суб'єктів сфери культури у багатьох своїх прикладах не орієнтована на отримання прибутку та є складним процесом поєднання виробничих функцій, притаманних установам матеріального виробництва, і культурних, мистецьких, естетичних функцій, пов'язаних із наданням споживачеві унікального, інноваційного продукту, споживання якого має сприяти задоволенню соціально-культурних потреб людини.

Економічна доцільність сучасного ринку пригнічує значущість суб'єктів соціально-культурної сфери. За роки незалежності в Україні становище суб'єктів соціально-культурної сфери суттєво змінилось. Вони опинились у нових, специфічних, не завжди сприятливих для себе умовах економічного розвитку, та значна їх частина взагалі ризикує зникнути з українського ринку. Суб'єкти соціально-культурної сфери належать до найменш захищеної частини конкурентного середовища економіки ринкового типу. Це обумовило загострення ряду соціально-економічних проблем, які гальмують процес ефективного розвитку суб'єктів сфери культури як частини соціально-культурної сфери держави, на яку покладено вирішальну роль у справі формування духовного розвитку та трудового потенціалу нації. Водночас, культура суспільства, його соціальний розвиток визнаються державою як важливий чинник національної безпеки.

Видатний український науковець О. В. Богомолець, зазначає, що сьогодні українське суспільство переживає кризу національної ідентичності. Великою мірою вона зумовлена колізіями історичного розвитку, які поступово призвели до утвердження відмінних цивілізаційних й аксіологічних орієнтацій українського суспільства. Подолання соціальної деструкції та збереження національної ідентичності потребує форму-

вання надзвичайно вираженої символічної політики особливо у тих випадках, коли йдеться про колективну пам'ять. В українській історії, є цілий ряд подій та образів, які надзвичайно неоднозначно сприймаються у різних українських регіонах, а тому можуть слугувати засобами для маніпуляції суспільної свідомістю, і, як показує досвід, навіть призводити до фрагментації державних кордонів. Водночас, залишаються і ті, які, виявляючи різноманіття етнографічної своєрідності українського соціуму, експлікують Україну як єдиний культурний осяг – контекст, крізь призму якого українці дивляться на світ. Дослідження українського культурного простору з метою формування національного контексту міжкультурної та міжетнічної взаємодії, актуалізує вивчення різноманітних аспектів української матеріальної та духовної культури.

Особливого ж значення набуває повернення до культурної скарбниці українського народу тих культурних феноменів, котрі, залишаючись поза увагою наукової спільноти та широкого українського загалу, не отримали належного місця у колективній пам'яті народу. Великою мірою це було зумовлено у підсумку забування, котре стало одним із найбільш ефективних механізмів широко використовуваною у XX ст. щодо України політики етніциду, котра відкрила шлях для територіальної та культурної експансії з боку інших народів [21].

Звичайно можна стверджувати, що всім цим займаються музеї та інші установи котрі виконують функції збереження та захисту культурних цінностей. Але таке питання треба віднести до площини дискусії «хто є найбільш ефективним управлінцем – Держава або приватний підприємець»? На думку автора, предмет антикваріату та колекціонування куплених-проданих за допомогою антикварного магазину, салону, інтернет-аукціону, навіть на звичайному стихійному ринку – завжди отримує нового власника. Такий власник, завжди спочатку буде цінити цей предмет, бережно зберігати, хвалитися перед друзями та родичами, а потім отримуючи більшу інформацію, вивчаючи історію своєї рідної країни, створювати велику приватну колекцію.

Як провідники у суспільство моральних і духовних цінностей, такі власники великих приватних колекцій, будуть сприяти розвитку гуманітарних цінностей, загальноприйнятих норм поведінки, етики, залучати та знайомити суспільство із досягненнями вітчизняного та зарубіжного культурного надбання. Приватний сектор у сучасних соціально-економічних умовах нашої країни, майже прийняв на себе функції по збереженню та популяризації культурних цінностей, котрі пов'язані із історією та розвитком нашої держави. Аналізуючи сучасне становище суб'єктів сфери культури в національній економіці України, можна відзначити таке: сфера фінансується за «залишковим» принципом, у суспільстві знівельована роль подібних установ, державою сфера залишена наодинці з умовами ринкової економіки, що практично прирікає багато суб'єктів не на розвиток, а на виживання чи загибель в умовах ринку.

Тому найбільш прогресивні суб'єкти підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування, поступово відходять від тієї вихідної установки, згідно якої єдина мета бізнесу – це одержання прибутку. Вони розуміють, що окрім цього бізнес покликаний оздоровити суспільство, в межах якого він здійснюється, тобто бізнес не тільки наділений економічною місією, але і несе соціальну відповідальність. Представники антикварного бізнесу мають чітко усвідомлювати, що практика соціальної відповідальності сприяє довгостроковій рентабельності та конкурентоспроможності.

Висновки. Вкладення в предмети антикваріату мають інвестиційну привабливість у розвинених країнах світу та стають все поширенішими і в Україні. Це є більш вигідна довгострокова інвестиція, ніж банківський депозит, й менш ризикова. Інтерес до такого виду активів буде тільки зростати, особливо тому, що ринок предметів антикваріату та колекціонування в Україні ще знаходиться на стадії формування та активно починає розвиватися.

Необхідно зазначити, що попит на послуги посередницької підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування у найближчій час буде

збільшуватися. В умовах невисокого рівня реальних доходів населення України, буде існувати потенційна можливість отримати додатковий дохід шляхом продажу зайвої речі у домогосподарстві, отриманої у спадщину або іншим законним засобом і котра є предметом антикваріату. Тому подальший розвиток підприємництва буде гарантовано беззбитковим, та враховуючи послуги із експертної оцінки предметів антикваріату та колекціонування безумовно рентабельним.

Треба зазначити, що до головних факторів, що стримують процес розвитку не тільки малого бізнесу в Україні, а особливо підприємницької діяльності на ринку предметів антикваріату та колекціонування слід віднести наступні:

- велика кількість контролюючих органів, як державного так і місцевого значення;
- недосконалість законодавства у сфері обігу предметів антикваріату та культурних цінностей;
- високі ставки за кредитами на створення та розвиток бізнесу;
- відсутність стимулювання та підтримки державою підприємницької діяльності;
- наявність великої кількості операцій із купівлі-продажу предметів антикваріату та колекціонування у тіньовому секторі економіки України.

Також, основні сучасні параметри ринку антикваріату та предметів колекціонування залежать не тільки від внутрішнього попиту та пропозиції, а й від цілої низки макроекономічних показників: загального стану економіки країни, купівельної спроможності населення, стану банківської системи, фінансового стану держави, стабільності національної валюти тощо. У правовому аспекті важливим фактором є рівень лібералізації законодавства, зокрема податкового та митного. Правові та загальноекономічні чинники перебувають у тісному взаємозв'язку, проблеми функціонування ринку предметів антикваріату та колекціонування потрібно вирішувати комплексно та систематично.

Така політика дасть змогу залучити до колекціонування широкі верстви населення, зокрема молодь. Як кожна справа, організація функціонування прозорого ринку антик-

варіату та предметів колекціонування в Україні супроводжується багатьма труднощами і проблемами. Але поступово накопичений досвід та висвітлення у наукових дослідженнях дають підставу розраховувати на успіх та з оптимізмом дивитися на майбутнє вітчизняного ринку антикваріату.

Література

1. Осецький В. Л. Підприємницькі ризики та їх страхування в економіці України [Електронний ресурс] / Валерій Леонідович Осецький // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Економіка. – 2006. – Вип. 81–82. – С. 34–36. Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Business_risks_and_their_insurance_in_the_economy_of_Ukraine_14656.pdf
2. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: Підручник – К. : Знання, 2006. – 479 с.
3. Артюх Т. М. Шляхи покращення експертної оцінки та стану збереження культурно-мистецьких цінностей і антикваріату [Електронний ресурс] / Т. М. Артюх, В. Ю. Могілевський // Сучасні проблеми товарознавства: зб. наук. праць КНТЕУ. – К. : КНТЕУ, 2001. – С. 23–28. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/5847>
4. Власова І. В. Арт-інвестиції як альтернативний напрям інвестування / І. В. Власова, І. В. Делех // Фінансовий простір. – 2016. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1601/16vivani.pdf>
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В. Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 9-те вид., доповн. – К. : Знання, 2014. – 710 с.
6. Економічний словник-довідник За ред. С. В. Мочерного. – Київ : Феміна, 1995. – 368 с.
7. Чорнобаєв В. В. Особливості ринку антикваріату в Україні / Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2016. – № 2. – С. 34–41.
8. Платонов Б. О. Колекціонування культурних цінностей : курс лекцій [Електронний ресурс] / Б. О. Платонов. – К. : НАКККиМ, 2016. – 108 с.; – Режим доступу: http://www.afo.com.ua/doc/Boris_Platonov_Collecting_Cultural_Property.pdf
9. The Observatory of Economic Complexity – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/>
10. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://beta.bank.gov.ua/admin/uploads/article/A_report_2016.pdf?v=4
11. Історія економічних учень: навч. пос. / В. В. Волощенко, Г. М. Пилипенко, Ю. І. Пилипенко; За ред. Г. М. Пилипенко. – Д. : Національний гірничий університет, 2008. – 222 с.

12. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Верховна рада України від 16.01.2003 №436-IV редакція від 25.11.2014. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15.

13. Господарський кодекс України: чинне законодавство із змінами і доповненнями на 2 вересня. – К. : Алерта ; ЦУЛ, 2011. – 160 с., ст. 42

14. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь. / за заг. ред. В. М. Гейця [та інш.] К. : НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.

15. Про затвердження Правил торгівлі антикварними речами. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства культури і мистецтв України від 29 грудня 2001 року N 322/795. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0058-02>.

16. Інтернет аукціон Viology / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://auction.viology.com/search/view/query/>.

17. Інтернет аукціон Newauction / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://newauction.com.ua/listing/offer/search>

18. Інтернет аукціон Unc.ua / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unc.ua/auction?search=search>

19. Закон України «Про основи національної безпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

20. Задорожний Г. Ценностная конкурентоспособность как новая стадия международной конкуренции / Г. Задорожний, А. Москвина // Соціальна економіка: Науковий журнал. №1 / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – С. 106–133.

21. Богомолець О. В. Феномен української домашньої ікони [Електронний ресурс]: дисертація доктора філософських наук: спец. 09.00.12 «українознавство (філософські науки)» / Богомолець Ольга Вадимівна; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, – Київ, 2018 – 498 с. – Режим доступу: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/385/dis_Bogomolets%20O.V._new.pdf

References

1. Osetskyy V. L. *Pidpryyemnyi ryzyky ta yikh strakhuvannya v ekonomitsi Ukrainy* [Business risks and their insurance in the Ukrainian economy] / [Elektronnyy resurs] / Valeriy Leonidovych Osetskyy // Visnyk Kyivskogo natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. – Ekonomika. – 2006. – Vyp. 81–82. – P. 34–36. – Rezhyim dostupu: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Business_risks_and_their_insurance_in_the_economy_of_Ukraine_14656.pdf

2. *Osnovy mystetstvovnavchoyi ekspertyzy ta vartysnoyi otsinky kulturnykh tsinnostey* [Fundamentals of art criticism and valuation of cultural values the basis of art criticism and valuation of cultural values] : Pidruchnyk – K. : Znannya, 2006. – 479 p.

3. Artyukh T. M. *Shlyakhy pokrashhennya ekspertnoyi otsinky ta stanu zberezheniya kulturno-*

mystetskykh tsinnostey i antykvaryatu [Ways to improve the expert assessment and preservation of cultural and artistic values and antiques] / [Elektronnyy resurs] / T. M. Artyukh, V. Yu. Mogilevskyy // Suchasni problemy tovaroznavstva: zb. nauk. Prats. KNTU. – K. : KNTU, 2001. – P. 23–28. – Rezhyim dostupu: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/5847>

4. Vlasova I. V. *Art-investytsiyi yak alternatyvnyy napryam investuvannya* [Art investment as an alternative investment direction] / I. V. Vlasova, I. V. Delekh // Finansovyy prostir. – 2016. – № 1. – [Elektronnyy resurs]. – Rezhyim dostupu: <http://https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1601/16vivani.pdf>

5. *Ekonomichna teoriya: Politekonomiya* [Economic Theory: Political Economy] : Pidruchnyk / za red. V. D. Bazylevycha; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – 9-te vyd., dopovn. – K. : Znannya, 2014. – 710 s.

6. *Ekonomichnyy slovnyk-dovidnyk* [Economic Dictionary-Directory] Za red. S. V. Mochernogo . – Kyiv : Femina, 1995. – 368 p.

7. Chornobayev V. V. *Osoblyvosti rynku antykvaryatu v Ukraini* [Features of the antique market in Ukraine] / Ekonomichnyy visnyk Natsionalnogo girnychogo universytetu. – 2016. – № 2. – P. 34–41.

8. Platonov B. O. *Kolektsionuvannya kulturnykh tsinnostey : kurs lektsiy* [Collections of cultural values: a course of lectures] / [Elektronnyy resurs] / B. O. Platonov. – K. : NAKKKiM, 2016. – 108 p. – Rezhyim dostupu: http://www.afo.com.ua/doc/Boris_Platonov_Collecting_Cultural_Property.pdf

9. *The Observatory of Economic Complexity* – [Elektronnyy resurs] – Rezhyim dostupu: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/>

10. *Ofitsiynyy sayt Natsionalnogo banku Ukrainy* [Official site of the National Bank of Ukraine] – [Elektronnyy resurs] – Rezhyim dostupu: https://beta.bank.gov.ua/admin_uploads/article/A_report_2016.pdf?v=4

11. *Istoriya ekonomichnykh uchen* [History of Economic Thought]: navch. pos. / V. V. Voloshenyuk, G. M. Pylypenko, Yu. I. Pylypenko; Za red. G. M. Pylypenko. – D. : Natsionalnyy girnychy universytet, 2008. – 222 p.

12. *Gospodarskyi kodeks Ukrainy* [Economic Code of Ukraine] / [Elektronnyy resurs]: Verkhovna Rada Ukrainy vid 16.01.2003 #436-IV redakciya vid 25.11.2014. – Rezhyim dostupu: zakon.rada.gov.ua/go/436-15.

13. *Gospodarskyi kodeks Ukrainy: chynne zakonodavstvo iz zminamy i dopovnennyamy na 2 veresnya* [Economic Code of Ukraine: current legislation with amendments and supplements on September 2]. – K. : Alerta ; CzUL, 2011. – 160 p., st. 42.

14. *Sotsialno-ekonomichnyy stan Ukrainy: naslidky dlya narodu ta derzhavy: natsionalna dopovid* [Socio-economic state of Ukraine: implications for the people and the state: a national report] / za zag. red. V. M. Geytsya [ta insh.] – K. : NVCz NBUV, 2009. – 687 p.

15. *Pro zatverdzhennya Pravyl torgivli antykvarnymi rechamy* [On Approval of the Rules of Trade in Antique Articles]. Nakaz Ministerstva

ekonomiky ta z pytan' yevropeyskoyi integratsiyi Ukrainy, Ministerstva kultury i mystetstv Ukrainy` vid 29 grudnya 2001 roku № 322/795. [Elektronnyy resurs] / – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0058-02>.

16. *Internet auktsion Violyty* [Online auction Violyty] / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://auction.violity.com/search/view/query/>.

17. *Internet auktsion Newauksion* [Online auction Newauksion] / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://newauktion.com.ua/listing/offer/search>

18. *Internet auktsion Unc.ua* [Online auction Unc.ua] / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://unc.ua/auction?search=search>

19. *Zakon Ukrainy «Pro osnovy natsionalnoyi bezpeky` Ukrainy»* [Law of Ukraine «On the Fundamentals of National Security of Ukraine»] / [Elektronnyy resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua>

20. Zadorozhnyy G. *Tsennostnaya konkurentosposobnost kak novaya stadiya mezhdunarodnoy konkurentsii`* [Valuable competitiveness as a new stage of international competition] / G. Zadorozhnyy, A. Moskvina // *Social`na ekonomika: Naukovyy zhurnal. №1 /Kharkivskyy natsionalnyy universytet imeni V. N. Karazina. – Kh. : KhNU imeni V. N. Karazina, 2010. –P. 106–133.*

21. Bogomolets` O. V. *Fenomen ukrayinskoyi domashnoyi ikony`* [The phenomenon of Ukrainian home icon] / [Elektronnyy resurs]: dysertatsiya doktora filosofskyykh nauk: spets. 09.00.12 «ukrayino-znavstvo (filosofski nauky)» / Bogomolets` Olga Vadymivna; Kyyivskyy nacionalnyy universytet imeni Tarasa Shevchenka, – Kyyiv, 2018 – 498 p. — Rezhym dostupu: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/385/dis_Bogomolets%20O.V._new.pdf

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА РЫНКЕ ПРЕДМЕТОВ АНТИКВАРИАТА И КОЛЛЕКЦИОНИРОВАНИЯ

В. В. Чернобаев, к. э. н., доцент, НТУ «Днепро́вская политехника»

В статье исследованы особенности развития предпринимательской деятельности на рынке предметов антиквариата и коллекционирования в Украине. Показано, что проблема распространения предпринимательской деятельности на данном рынке осложняется тем, что ни на законодательном, ни научном уровне она достаточно не определена и носит фрагментарный характер, а также не является приоритетной в отечественной экономической науке. Выявлены особенности предпринимательской деятельности на рынке предметов антиквариата и коллекционирования, проведен анализ его функционирования с точки зрения коммерческой и некоммерческой деятельности. Показано, что процессы развития данного сегмента рыночной экономики Украины является одним из важных институциональных факторов, с помощью которого можно оценить динамику благосостояния общества. Установлено, что деятельность субъектов на рынке предметов антиквариата и коллекционирования в современных условиях зависит от механизмов саморегулирования рынка. Выявлено, что государственное регулирование этой деятельности достаточно слабо направлено на выход антикварного бизнеса из теневого сектора.

На основе исследования теоретических подходов выделены два основных направления такой деятельности: коммерческая и некоммерческая. Анализ мирового и отечественного рынка предметов антиквариата и коллекционирования выявил перспективы развития коммерческой деятельности доказал её высокую рентабельность. В процессе исследования некоммерческого направления обоснована необходимость выполнения субъектами предпринимательской деятельности функции по сохранению и популяризации культурных ценностей, которые связаны с историей и развитием нашего государства. Для создания своего собственного дела в сфере малого бизнеса предложено развитие деятельности через предоставление посреднических услуг на рынке предметов антиквариата и коллекционирования.

Ключевые слова: антиквариат, рынок антиквариата, антикварный аукцион, предпринимательская деятельность, предметы антиквариата и коллекционирования.

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF ENTERPRISE ACTIVITY IN THE MARKET OF ANTIQUES AND COLLECTIBLES

*V. V. Chornobayev, Ph. D (Econ.), Associate Professor,
National Technical University «Dnipro Polytechnic»*

Specifics of the development of entrepreneurial activity in the market of antiques and collectibles in Ukraine are analyzed. It is shown that the problem of the activation of entrepreneurial activity in this market is complicated by the fact that it is not sufficiently defined on the legislative or scientific level, but is fragmentary in nature, not being a priority in the national economics. The specifics of entrepreneurial activity on the market of antiques and collectibles are revealed, the analysis of its functioning from the point of view of commercial and noncommercial activity is conducted. It is shown that the processes of development of such a segment of market economy of Ukraine are one of the important institutional factors that can be used to assess the dynamics of the welfare of a society. It is established that activity of subjects on the market of antiques and collectibles in modern conditions depends on the mechanisms of self-regulation of the market. It has been found that the state regulation of this activity is rather weakly aimed at forcing antique business from the shadow sector.

On the basis of studying theoretical approaches, two main directions of such activity are singled out: commercial and non-commercial. The analysis of global and domestic market of antiques and collectibles has revealed the prospects for the development of commercial activity, as well as has proven its high profitability. In the course of research of non-commercial direction, the necessity for business entities to perform functions on preservation and popularization of cultural values connected with the history and development of our state is substantiated.

It is suggested that in order to create their own business in the sphere of small business, intermediary service in the market of antiques and collectibles is a promising direction.

Keywords: antiques, antiques market, antique auction, entrepreneurial activity, antiques and collectibles.

Надійшла до редакції 20.08.18 р.

УДК 331.102

АЛГОРИТМ ДІАГНОСТИКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ НА РИНКУ ПРАЦІ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

*Т. М. Черкавська, к. е. н., доцент, НТУ «Дніпровська політехніка», t.cherkav@gmail.com,
Н. О. Поліщук, к. е. н., доцент, Дон НТУ, economy@meta.ua*

В статті розглядається сучасний ринок праці в Україні, який має значний вплив на розвиток економічної системи країни. Даний ринок здійснює функції, що формують та забезпечують ефективне використання трудового потенціалу країни, а також впливають на його динамічне зростання. Аналізуються наступні функції ринку праці: регулювання оптимальності співвідношення попиту і пропозиції робочої сили на ринку; встановлення відповідності кваліфікаційних характеристик працівників вимогам, що надаються до посад, на які ці пошукувачі претендують; запобігання перенасиченню ринку спеціалістами обмежених груп, особливо невиробничого спрямування тощо.

Неоднозначний вплив соціальних процесів на ринок праці, з одного боку, потребує, активізації діяльності держави з управління ринком, з іншого, призводить до підвищення складності задач його управління. Це вимагає необхідності перегляду і удосконалення існуючих методів, інструментів і процедур управління.

© 2018. S. A. Gerashchenko, M. B. Kolotylo. Published by the National Technical University Dnipro Polytechnic on behalf of Economics bulletin of the National Mining University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted reuse, distribution and reproduction in any medium provided the original work is property cited.